

Deinstitucionalizācija Madonas novada pašvaldībā

Vidzemes plānošanas reģions 2016.gadā noslēdza sadarbības līgumu ar Madonas novada pašvaldību par dalību projektā “Vidzeme iekļauj”, lai realizētu deinstitucionalizācijas procesu Madonas novada pašvaldībā, veidojot iekļaujošāku sabiedrību un sniedzot sabiedrībā balstītus sociālos pakalpojumus bērniem ar funkcionāliem traucējumiem, bērniem ārpusģimenes aprūpē un pieaugušajiem ar garīga rakstura traucējumiem.

2018. gads Madonas novada pašvaldības Sociālajam dienestam aizvadīts veiksmīgi, uzsākot pakalpojumu sniegšanu cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem dienas centrā Jaunkalsnavā. Tas izdevies, pateicoties Sociālā dienesta darbiniecēm Ritai Šuvcānei un Kristīnei Drozdovai, kuras organizēja individuālās konsultācijas cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem. Cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem saņēma individuālās konsultācijas pie mākslas terapeites Lauras Danilānes. Par pakalpojumu ir saņemtas ļoti

pozitīvas atsauksmes gan no pašiem dalībniekiem, gan no viņu tuviniekiem. Pakalpojuma sniegšana veiksmīgi turpinās, projektā iesaistot arvien jaunus dalībniekus.

2019. gadā Madonas novada pašvaldībā sniegto pakalpojumu skaits, projekta “Vidzeme iekļauj” ietvaros, strauji pieaug. Pakalpojumus saņem gan pilngadīgi cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem, gan bērni ar funkcionāliem traucējumiem un viņu likumiskie pārstāvji.

Lielu daļu sociālās rehabilitācijas pakalpojumus projekta “Vidzeme iekļauj” ietvaros Madonas novada pašvaldības bērni ar funkcionāliem traucējumiem saņem biedrībā “Mēs saviem bērniem”, kuru vada Elita Badūne.

Rita Šuvcāne: *“Sociālais dienests novērtē biedrību kā resursu, jo vienuviet ir iespēja saņemt vairākus sociālās rehabilitācijas pakalpojumus pie kvalificētiem speciālistiem, kas ir ļoti nozīmīgi mūsu sociālajā vidē Madonas novadā.”*

Biedrība “Mēs saviem bērniem” Madonas novadā darbojas jau divdesmit gadus, no 2014. gada drošinot dažādus sociālās rehabilitācijas pakalpojumus bērniem un pieaugušajiem ar funkcionāliem traucējumiem. Biedrība nodrošina psihologa, psihoterapeita, ergoterapeita, logopēda, kanisterapeita, fizioterapeita, Montessori, kā arī mūzikas un smilšu terapijas pakalpojumus. Bērni, kuri projekta “Vidzeme iekļauj”

ietvaros brauc saņemt šos pakalpojumus ir ne tikai no Madonas novada, bet arī no Ērgļiem, Cesvaines un Lubānas.

Reģionā ir liels speciālistu trūkums, bet biedrībai veiksmīgi izdevies piesaistīt kvalificētus speciālistus no Cēsīm, Valmieras, Rīgas un pat Bauskas.

Biedrības telpas ir pielāgotas bērniem ar funkcionāliem traucējumiem, saulainas un mājīgas, tomēr kļuvušas par mazu. Biedrība cer uz pašvaldības atbalstu plašākām telpām, jo bērnu skaits, kuriem ir nepieciešami sociālās rehabilitācijas pakalpojumi, pieaug. Vadītāja Elita Badūne

stāsta, ka biedrībai ir vēlme paplašināties, nodrošinot vairāk pakalpojumus arī pilngadīgām personām ar funkcionāliem traucējumiem.

Biedrība aktīvi darbojas arī ārpus projekta - šeit savu mājvietu radis ansamblis un deju kolektīvs “Mazais cilvēciņš”, kurš darbojas jau vairāk nekā piecpadsmit gadus. Kolektīvs tikko veiksmīgi startējis reģionālās integratīvās mākslas festivālā “Nāc līdzās” Siguldā un ticis izvirzīts dalībai lielkoncertā Rīgā.

Elita: “Startējām ar jauniem, skaistiem tērpiem, kuriem finansējums iegūts no ziedotājiem. Dalībniekiem uzstāšanās sagādā patiesi lielu prieku!”

Nav viegli iestudēt uzvedumu ar bērniem un pieaugušajiem, kuriem ir dažādi funkcionāli traucējumi, tomēr dalībnieki savu spēju robežās sniedz brīnišķīgu priekšnesumu!”

Jautājot par to, kādu Elita vēlētos redzēt nākotni sociālās rehabilitācijas pakalpojumu jomā, viņa atbild, ka būtiski, lai cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem tiek sniegts nepieciešamais pakalpojumu apjoms. *“Bērni ar funkcionāliem traucējumiem bieži ir noslēgti un viņiem nepieciešams ilgāks laiks, lai sāktu sadarboties ar speciālistiem. Projektos noteiktais apjoms ir stipri par mazu. Ļoti būtiski ir sniegt sociālās rehabilitācijas pakalpojumus arī bērniem, kuriem ir prognozējamā invaliditāte. Šie bērni šobrīd tiek apdalīti, bet tieši tajā brīdī, kad vecāki saprot, ka bērns kaut kādā jomā neattīstās atbilstoši vecumam, ir nepieciešams tūlītējs atbalsts.”*

Kā šodienas lielāko nepieciešamību, Elita uzsver dienas aprūpes centru pieaugušajiem ar garīga rakstura traucējumiem. *“Mums ir jaunieši, kuri lielu bērņības daļu ir nākuši uz biedrību saņemt pakalpojumus un šobrīd ir pilngadīgi. Vecākiem jāstrādā, jo valsts atbalsts ir nepietiekošs, lai paliktu mājās ar pilngadīgu bērnu, kuram ir funkcionāli traucējumi. Bet šo bērnu, kurš nekad neizaugs, nav kur atstāt. Zinu mammu, kura sāka strādāt, puisis izaudzis, bet nav iespējams noalgot pieskatītāju. Puisis paliek mājās viens un tas arī nav droši. Ļoti nepieciešams viņu jēgpilni nodarbināt. Strādāt puisis nav spējīgs, bet specializētā darbnīca būtu ļoti piemērota.*

Savukārt, projekta “Vidzeme iekļauj” ietvaros vecāki ir izteikuši vēlmi, lai pilngadīgā persona ar garīga rakstura traucējumiem pati varētu izvēlēties pakalpojuma sniedzēju. Daudzi bērni ir izauguši, nākot pie mums un šeit jūtas kā mājās. Šie pilngadīgie bērni vēlas saņemt pakalpojumus pie tiem speciālistiem, pie kuriem ir pieraduši.”

Biedrība “Mēs saviem bērniem” atrodas vienā ēkā ar bērnodārzu. Vecāku attieksmes esot dažādas, kāds izsaka nejaukus komentārus, bet kāds ir pozitīvs un pieņemošs. Arī bērnodārza grupiņās ir bērni ar funkcionāliem traucējumiem. Šobrīd uz pakalpojumiem, kurus nodrošina biedrība, ir sākuši nākt bērni, kuriem nav invaliditātes, piemēram, uz smilšu terapiju vai Montessori nodarbībām. Nāk arī bērni ar mācīšanās traucējumiem. Tas maina cilvēku attieksmi, palīdz kļūt pieņemošākiem pret bērniem ar funkcionāliem traucējumiem un nenodalīt no citiem bērniem.

“Kopumā, deinstitucionalizācija sākas mūsu attieksmē un domāšanā. Pieņemot cilvēkus ar funkcionāliem traucējumiem kā līdzvērtīgus, radot vidi, lai funkcionāli traucējumi nav šķērslis apmeklēt kultūras pasākumus, iegūt izglītību un brīvi pārvietoties pilsētvidē. Būt pilntiesīgiem sabiedrības locekļiem”- uzskata biedrības vadītāja.

Informāciju sagatavoja: *Naula Dannenberga, projekta "Vidzeme iekļauj" sabiedrisko attiecību speciāliste, mob.t. 26148024, naula.dannenberga@vidzeme.lv*

Vairāk informācijas:

Deinstitucionalizācijas projekta “Vidzeme iekļauj” vadītāja Ina Miķelsone, mob.t 29289487, ina.mikelsone@vidzeme.lv

Sociālo pakalpojumu eksperte Laine Zālīte, mob.t. 26536286, laine.zalite@vidzeme.lv